

FÜGGETLEN ÚJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,

GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre ----- 8 korona
Félévre ----- 4 " "
Negyedévre ----- 2 " "
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének titkára

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Dessewffy Aurél gróf.

December hó 5-én búcsúzott el Dessewffy Aurél gróf az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettől és annak választmányától.

A nemes gróf egy negyedszázadig állott élén ennek az országos testületnek, melynek nagy sikerei s a közvélemény előtt való nagy tekintélye az ő nevéhez fűződik. A magyar gazdátársadalom vezető tagjai a legtávolabbi vidékekről is ritka nagy számban jelentek meg a Dessewffy Aurél gr. búcsúztatásán, mely úgy külsőségeiben, valamint benső hangulatára nézve egyike volt a legnagyobb agrárünnepségnek.

A hivatalos búcsúztató tisztét a végrehajtó-bizotts. és a választmány ülésén Bujanovics Sándor, az egyesületnek jelenleg vezető alelnökevé-

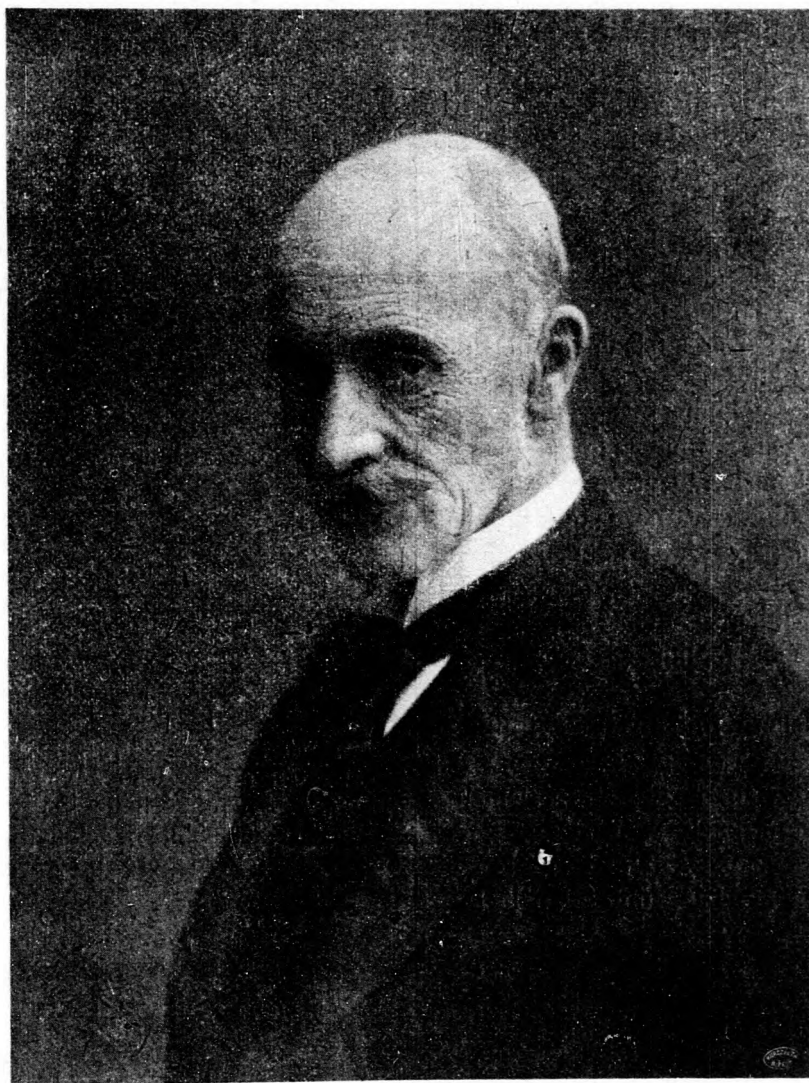
gezte, ki az ülésen megjelent grófnak a választmányi tagok búcsúzó sorait és névalírását tartalmazó díszes emlékalbumot nyújtotta át. Indítványára a végrehajtó-bizottság és választmány

egyhangulag elhatározta, hogy Dessewffy gróf megbecsülhetetlen értékű tevékenységének megörökítéseül érde-

meit jegyzőkönyvbe iktatja s őt magát örökös tiszteleti tagul választja meg.

A választmányi üléstkövetőleg tartott búcsúlakomán ragyogó beszéd keretében Széll Kálmán tárta fel a távozó elnök érdemeit. Egymásután emelkedtek szólásra előbb a kormány tagjai: Wekerle Sándor miniszterelnök és Darányi földművelésügyi miniszter, majd Ivánka István, Emőd József, a kisgazdák nevében pedig Mérey Lajos és Meskó Pál, hogy Dessewffy gróf előtt zászlót hajtsanak. Dessewffy Aurél gróf meghatottan igyekezett elhárítani magától az őt mélt-

tán ért elismerést, mert egész életét jellemző szerénységgel a kötelességteljesítés pusztá tényének tartja azt, hogy 25 éven keresztül munkát és fáradságot nem kímélve, a vezér gondosságával

és az atya szeretetével tette magáévá a magyar mezőgazdaság minden jogos ügyét.

Széttekintve a Dessewffy távozását fájlató és kitüntetését ünneplő társaságon, szorongva kérdeztük önmagunktól, meg tudjuk-e találni Dessewffy Aurél gróf után azt a férfiút, ki tekintélyével és egyéniségével a Dessewffy gróf által megteremtett összhangot, egyetértést és tömörülést a jövő számára nemcsak megőrizni, de fejleszteni is képes leend. Nehéz lesz Dessewffy Aurél gróftól nélkülözni az elnöki székben. De el kell ismernünk, hogy Dessewffy gróf a közérdek oltárán meghozta a maga áldozatát, mert a gazdatársadalom vezérletével együtt elvállalt feladatokat egy fél emberöltőn át egész emberként teljesítette és csak az ég kegyelméből kiválasztott férfiaknak adtuk meg, hogy annyi hasznosat cselekedjenek társadalmunk és nemzetünk javára, mint amennyi a Dessewffy gróf működésének örökségként visszamaradt.

Miután munkásságával kielégítette a kötelességtudás legmagasabb emberi mértékét is: büszkén, emelt fővel gondolhat vissza a befutott szép és küzdelmes pályára, mi pedig igazi hálaérzettel veszünk tőle búcsút. Elnökünk volt, de szelleme tovább is vezérlőnk, életének nemes példaadása pedig eszményünk marad.

A gazdasági kamarák.

Rubinek Gyula és *Bernát* István elkészítették Darányi miniszter megbízásából a gazdasági kamarákról szóló törvényjavaslatot, melyet nyilvánosságra jutásakor úgyszólván az egész ország földmívelő népe osztatlan örömmel fogadott. Úgy áll a dolog, hogy a kereskedőknek és iparosoknak már régebben meg van az ő érdekképviseleti szervezetük, csak a gazdáknak nincsen. Gazdasági egyesületekben, gazdasági körökben tömörül ugyan a gazdaosztály egy része, de ezek a szervezetek — éppen anyagi erők híján — nem bírnak olyan erőt kifejteni, amelyet kellene a földmívelés nagy érdekének a szolgálatában.

Üdvös dolgot mivelt tehát a földmívelésügyi miniszter, amidőn kidolgoztatta a gazdasági kamarákról szóló törvényjavaslatot, melyet aztán megküldött véleményadás végett a gazdaszervezeteknek. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége még az ősszel tárgyalta a törvénytervezetet, azonban bár főbb alapelveiben

általánosságban elfogadták, a nagygyűlésen mégis egy az összes gazdasági egyletek kiküldöttjeiből álló országos értekezlet bővebb megfontolása elé bocsájtották.

Ezt az országos értekezletet most szerdán tartották meg a Köztelken. Egy kissé össze-vissza forgatták a tervezetet, úgy hogy a kerületi kamarai rendszer elejtésével abban állapodott meg az értekezlet, hogy a kamarai teendőket a mostani önkéntes társuláson alapuló gazdasági egyesületekre kell bízni, amennyiben annyi szellemi és anyagi erejük van, hogy a teendőket végezni bírják.

Az ekként átformált tervezetet a jövő év elején újra tárgyalni fogja a szövetségi nagygyűlés és csak úgy kerül majd a törvényhozás elé.

Itt volna már valóban az ideje, hogy a tervezetből végre-valahára törvény legyen, mert arra égető szüksége van a magyar földmívelő-osztálynak.

Szocialisták tömegsztrájkja.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter választási törvényjavaslata nagy szállka a nemzetközi szocialisták szemében. A múlt vasárnap mérges gyűléseket tartottak a fővárosban s elékozták a törvényjavaslatot. Megszoktuk már, hogy ezek a gyűlések a gyalázkodások, pizkolódások, kótyagos agyvelejű vezérek és mártírok mosdatlan ajkán kiömlő beszédei nem sok vizet zavarának Magyarországon; pár százezernyi félrevezetett, elvakított, nagy részben kiskorú tömeg vallja az ő nézeteiket, társadalmi rend fölforgatására irányuló törekvésüket.

Nem foglalkoznánk a vasárnapi szocialista kongresszussal, melynek semmi súlyt sem tulajdonítunk, ha ki nem mondották volna a politikai tömegsztrájkot. Fölvívják a magyar munkásosztályt, hogy alkalmas időben a választási törvényjavaslat tárgyalásakor tömegsztrájkba lépjen, vagyis bénítson meg országszerte minden erő-kifejtést, gazdasági és ipari munkásságot egy bizonyos időre. Nyílt hadüzenet ez a társadalmi rendnek ellenében, oktalan fölforgatása a békének. Szerencsére az, hogy a magyar munkásnéprétegek nagytömegét nem bírják a vezérek megnyerni ennek a törekvésnek, mert különben csak pár napi általános tömegsztrájk nyomait, következményeit megérezné az ország minden néprétege.

Azzal a tömeggel, melyet mozgósítani tudnak a szocialista vezetők, csak annyit érnek el, hogy pár ezer munkáscsalád szájából kiveszik pár napra a befaló falat kenyeret. Ez a bűn aztán az ő lelkükön szárad.

Abban a vélekedésben vagyunk, hogy az államhatalom többé nem nézheti ölbetett kezekkel ezt a veszedelmes és féktelen agitációt, mely a könnyen hívő néprétegek félrevezetésére, megtévesztésére irányul.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 34 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv. szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Az ország dolga.

A közoktatásügyi költségvetés tárgyalását a múlt hét végén befejezte a képviselőház. A részletes vita során a szokottnál terjedelmesebb beszédek hangzottak el. Például Godis László két óra hosszánál tovább beszélt az alkoholizmusról. Ballagi Aladár az egyetem szervezetét tette szóvá, Thaly Kálmán pedig az egyetemi könyvtár nyomoruságos állapotáról beszélt; a könyvtár birtokában lévő, félmillió kötetre rugó gyűjtemény hozzáférhetetlen, mert nincs elég hely. Halász Lajos egy magyar konzuli tanfolyam szervezését sürgette. Mindezekre a kérdésekre Apponyi Albert gróf megnyugtató feleleteket adott.

A délutáni ülésen Hock János a középiskola kérdéséről mondott nagy beszédet, több volt fölszólalásában a kritika, mint a javaslat. Szóba került a tanárok fizetése is, de erről a miniszter konkrét nyilatkozatot nem tett: az elhangzott panaszokat és óhajításokat lehetőleg figyelembe fogja venni.

Este hét óra volt már, mikor a vallás- és közoktatásügyi költségvetés tárgyalását befejezték; az utolsó tétel megszavazása után az egész Ház zajosan éljenezte Apponyit.

Az ülés végén Wekerle miniszterelnök válaszolt Nemes Bertalan minapi interpellációjára, négy kassai baka állítólagos lemészárlása miatt. A miniszterelnök kijelentette, hogy az egész hírből egy szó sem igaz. Ezenkívül elmondotta Wekerle azt is, hogy mi történt eddig a katonaság részéről. A Boszniában állomásozó XV. hadtestet békelétszámra egészítették ki, három évfolyam pórtartalékos behívásával s ezenkívül a szolgálat megkönnyítése céljából néhány zászlóalj és két hegyi üteget leszállítottak Boszniába; ez történt, semmi egyéb. Nyugtalanásra tehát nincs semmi ok.

Gyors tempóban végzett ezen a héten a képviselőház a többi minisztérium költségvetésével. A pénzügyi, igazságügyi és honvédelmi minisztériumok költségvetéseit egy napon letárgyalák. Ekként esett a sürgősségi indítvány is és így megszüntette a Ház a délutáni, illetve esti ülésezéseket. A jövő héten kezdődik a karácsonyi szünet, amely január közepéig tart.

A kiegyezési törvény kiegészítése.

A magyar és az osztrák kormány november hó 30-án pótszerződést kötött a kiegyezési törvény kiegészítésére. Ezt a kiegészítést szükségessé tette az a körülmény, hogy 1907 óta, vagyis amikor a kiegyezést megkötötték, Magyarország és Ausztria belépett az ipari tulajdon védelmére alakult nemzetközi unióba. A pótszer-

ződésről szóló törvényjavaslatot a képviselőház hétfői ülésén terjesztette be Wekerle Sándor miniszterelnök.

A törvényjavaslat szerint a nemzetközi szerződés érvénye alatt mindaddig, míg a kiegyezés le nem jár, a két állam kölcsönös forgalmában a szabadalmt bejelentések időpontjának kiszámítása tekintetében vagy a kiegyezés 16-ik cikkének 3-ik pontja vagy pedig az Unió szabályzatai érvényesek aszerint, amint a határidő kiszámításának egyik vagy másik módja kedvezőbb a bejelentőre nézve. Ugyanerre az időre hatályon kívül helyezi a törvényjavaslat a kiegyezés 16-ik cikkének 4-ik pontját. A kiegyezés 17-ik cikkéhez a törvényjavaslat egy 9-ik pontot csatol, amely a védjegy lajstromozására vonatkozik. A törvényjavaslat törvényerőre akkor emelkedik, ha úgy Ausztriának, mint Magyarországnak a nemzetközi Unióhoz való csatlakozása hatályba lép.

A balkáni helyzet.

A mozgosítást és a bandaharcokról keringő nyugtalanító híreket, melyek már beszámoltak áldozatokról is, hivatalosan megcáfolják. A katonai szállításokkal és a tizenötödik hadtest létszámának felemelésével már bőven foglalkoztunk. Néhány nap előtt azt is szóvá tettük, hogy a bandaharcokról szóló jelentéseket fenntartással kell fogadni, mert azokat egyrészt a szerb sajtóiroda bocsátja világgá, másrészt pedig a képzelet szüleményei. Minden körülmények között azonban alkalmasak arra, hogy hazánk azon részeiben, ahonnan a boszniai csapatok kiegészítődnek, a legnagyobb nyugtalaniságot keltsék.

Szerbiában nagy izgalmat keltett Milovanovicsnak nyilatkozata. E nyilatkozatban Milovanovics azt mondja, hogy Izvolszki kijelentése szerint Oroszország elismeri az annexiót. Milovanovics azonban határozottan tagadja. Milovanovics ellen valószínűleg heves támadásokat fognak intézni és nem lehetetlen, hogy ez a félreértett nyilatkozat megingatja állását.

Konstantinápolyból érkező jelentések szerint a bojkott nem csillapodott Törökországban, dacára annak, hogy a nagyvezér és a külügyminiszter minapi nyilatkozatai a bojkott minél előbbi megszüntetését helyezték kilátásba. Pallavicini örgróf nagykövetünk éppen a török kormány biztatása folytán nem utazott el Konstantinápolyból, mint ez eddig tervezve volt.

A külügyminiszter nyilatkozata, amely a londoni Daily Express című ujságban lát napvilágot, a következőképp hangzik:

„Az összes hatalmak mindent elkövetnek a béke fönntartására, nem tehető föl, hogy az a cél, amelyet maguk elé tűztek, el ne legyen érhető; főképpen azért, mert elképzelhetetlen dolog, hogy egy nagyhatalom is megkockáztassa, hogy a többieknek gyűlöletét provokálja és a boszniai kérdés miatt európai háborút idézzen elő. A kérdés békés megoldásának nehézségét legyőzni nem lehetetlen dolog, hiszen az összes nagyhatalmak Bosznia és Hercegovina ügyében elismerik a befejezett tény, csak azt kívánják, hogy

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisíthatatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetőek meg. Amelyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak útbiztosításért a

„HANGYA“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez

BUDAPEST, IX., Boráros-tér 1. (Saját házában.)

ezt a konferencia szentesítésének vessék alá. Ausztria és Magyarország is elhatározta, hogy a konferencia egybegyűljön és így biztosra lehet venni, hogy találni fognak határozatot, amely ki fogja elégíteni a hatalmakat és lehetővé fogja tenni a konferencia összejövetelét.

Ebből a nyilatkozatból láthatni, hogy Ausztria és Magyarország hajlandónak mutatkozik a konferencián való részvételre; föltétele csak az, hogy ezt érdekeinek sérelme nélkül tehesse.

Minap ismét ama hír terjedt el, hogy szerb bandák törtek be Boszniába. Ez a hír, mint a N. Fr. Pr. értesül, teljesen alaptalan. A hadvezetőséghez Szerajevóból az a jelentés érkezett, hogy úgy Bosznia belsejében, mint a határon teljes a nyugalom. Egyébként azt is tudják itt, hogy a határ közelében előretolt szerb bandákat Belgrádból utasították, hogy egyelőre maradjanak nyugodtan és a határt ne lépjék át.

Adatgyűjtés az új választási rendhez.

A választási reformmal kapcsolatban most folyamatban van oly statisztikai adatgyűjtés, amely hivatva lesz majd arra, hogy részleges és minden lehető körülményekre kiterjedő képét szolgáltatssa az ország különböző vidékén fekvő egyes községek állapotának. Ezt az adatgyűjtést most végzi a statisztikai hivatal, a belügyminiszter rendeletére.

De ebből nem szabad azt a következtetést vonni, mintha a belügyminiszter új, országos statisztikai összeírást tervezne, ami a választójogi törvényjavaslat elintézésének késleltetését jelentené. Értesülésünk szerint erről szó sem lehet. A belügyminiszter, aki minden fölmerülő eszmét lelkiismeretesen számba vesz, ezzel a részleges adatgyűjtéssel csak azt a célt követi, hogy minden irányban statisztikai anyagot szerezzen a nagy vitának minden fölmerült megoldása szempontjából való kellő megvilágítására.

A városok és az új adótörvény.

A városok tudvalevően országos akciót indítottak az új adóreform dolgában. Az adózással kapcsolatban Veszprém- és Hajdúvármegyék a fogyasztási adók, Kolozsvár városa a köztisztviselők adója és Kassa városa az adóreform dolgában küldött föliratot a kormánynak. A föliratot pártolás végett a fővárosnak is megküldötték. A fővárosi tanács a következő előterjesztést tette a közgyűlésnek:

Mind a négy fölirat iránya és tartalma összhangzásban van azzal a fölterjesztéssel, amelyet Magyarország törvényhatósági jogú és rendezett tanácsú városainak Budapesten ez évi február hónap 26-án egybegyűlt országos értekezlet intézet a magyar kormányhoz és a képviselőházhoz. Ennélfogva ezt a négy köriratot azzal a javaslattal terjeszti a tanács a tisztelt közgyűlés elé, hogy a főváros törvényhatósága maga is fölirattal forduljon a képviselőházhoz s abban az említett négy törvényhatóság föliratait pártolva, hívja föl a képviselőház figyelmét a magyar városok országos értekezletében kifejezett kívánságokra, a melyeknek teljesítése a magyar városok jövődjére nézve döntő fontossággal bírna.

Annál inkább szükségesnek tartjuk ezt, mert az állami egyenes reformjára vonatkozó törvényjavaslatnak a képviselőház pénzügyi bizottságában megkezdett tárgyalásból mély sajnálkozással kell látnunk, hogy a magyar városok és a városi polgárság méltányos kérései figyelemben egyáltalán nem részesülnek. Egyszersmind javasoljuk: kérje föl a székesfőváros törvényhatósága a főváros országgyűlési képviselőit, hogy a magyar városok országos értekezletéből fölterjesztett kívánságoknak a lehetőséghez képest minden tőlük telhető módon érvényt szerezzenek. Köriratban pedig keresse meg a törvényhatóság az összes többi városok képviselőtestületeit, hogy városuk országgyűlési képviselőit ugyanily irányba való közreműködésre hathatósan kérjék föl.

Borértékesítés szövetkezeti úton.

A borkereskedők és borügynökök kartellje ellen való védekezésnek hathatós módját vették tervbe a váci szőlősgazdák. A váci szőlőtulajdonosok ugyanis dr. Forgó Kálmán elnöklésével a napokban egyesületet alakítottak. Minden hold szőlő után két korona tagsági díjat fizetnek, ezért a díjért gondoskodik az egyesület szüret idején hordókról, pincéről, előleget nyújt a megszorult gazdának s a borok értékesítését is magára vállalja. Az egyesület azt is keresztülvitte, hogy ezentúl a kisgazdáknak nem kell olcsón elvesztesgetni a termésüket; a pénzügyminiszter ugyanis a váci szőlősgazdák egyesületének két korcsmaengedélyt adott. Kétségtelen, hogy a korcsmárosoknak káros ez az engedélyezés, de a fogyasztó közönségre és a termelőkre annál inkább hasznos.

Megjelent a
Magyar Mezőgazdák

Szövetkezete
: BUDAPEST :

V., Alkotmány-u. 31.

Téli gazdasági anyag

baromfitenyésztési és háztartási cikkek

árjegyzéke.

Kívánatra bérmentve küldjük.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet.

November hó 26-án nevezetes esemény történt Rómában. Tudniillik megindult a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet első közgyűlése, amely ennek az új intézménynek szervezetét, munkálkodási rendjét és jövő évi költségvetését volt hivatva megállapítani.

Magyarország részéről e közgyűlésen Miklós Ödön főrendiházi tag, mint a földművelésügyi miniszterium megbízottja, továbbá Bernát István, a Magyar Gazdaszövetség igazgatója és Rubinek Gyula, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója mint a szak-egyesületi élet képviselői vettek részt.

Lapunk olvasóközönsége már tudja, mi a szóban levő intézet hivatása. Volt alkalmunk elmondani, hogy az intézet eszméje Lubin Dávid, az amerikai közgazda fejében itt Budapesten, az 1896. évi nemzetközi gazdaszövetség kongresszuson fogalmazott meg. Tudjuk azt is, hogy a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet főcélja az egyes nemzetek mezőgazdasági termelésének hiteles nyilvántartása és gyors közlése, hogy a termelés ne lehessen a spekuláció játékszere.

Mi volt eddig a spekuláció eljárása? A spekuláns körök számításainak kedvező híreket hoztak forgalomba egyik, vagy másik ország gabonatermeléséről és miután senki sem tudhatta, hogy e hírek igazak-e vagy sem, a gabna ára a spekulánsok szándéka szerint emelkedett, vagy esett, de az áralakulás soha sem felelt meg a valóságos viszonyoknak.

Ennek az állapotnak, ha a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet működését megkezdi, egyszersmindenkorra vége lesz. Minden művelt állam szervezte a maga termelési statisztikai szolgálatát, idején megtudja, mennyi a termése és rögtön közli a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézettel. Ez az intézet azután világszerte közzéteszi a hiteles adatokat és a nagy közönség, a termelő, a fogyasztó és a reális kereskedő nem a spekulánsok által forgalomba hozott, de hiteles adatok alapján fogja megítélhetni a helyzetet. Hiteles adatok fogják indokolni, hogy ha a nagyobb termés folytán a terményeket olcsóbban lehet adni és azt is, hogy ha szűkebb termés idején drágább áraknak van helye. A minden természetes alap nélkül való áringadozásoknak egyszersmindenkorra vége leendő a gazda biztosabb számítások alapján intézheti gazdálkodását.

Igen fontos erkölcsi erő van a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet létrejövetelében azért is, mert úgyszólván a mezőgazdasági termelőkörök, fogyasztók és

reális kereskedők szolidaritását jelképezi a spekulánsok tömege ellen. Olyan teret nyújt a Nemzetközi Intézet, amelyben a világ különböző népeinek gazdái egymással festvéri módon érintkezhetnek és amelynek útján a gazdasági termelésnek nemzetközi nagy érdekei a legbiztosabban megóvhatók. Így eszköze lesz a mezőgazdasági intézet a gazdasági termelést károsító állati és növényi betegségek ellen való védekezésnek, valamint a mezőgazdaság érdekét szolgáló intézkedések általánosításának. Az intézet meg fogja szüntetni az egyes országok termelői között mesterségesen felszított ellentéteket és tisztába fogja hozni azokat a feltételeket, amelyek között az egyes országok termelői a legjobban boldogulhatnak. Nekünk magyaroknak, mint egy főképen mezőgazdasági termelésre utalt ország lakosainak, elsősorban becses a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet, mert joggal várhatjuk, hogy szomszédainknak nagyiparos érdekelttségével szemben ez intézet útján sikeresebben fogjuk érdekeinket megvédelmezhetni.

A szövetség Finnországban.

A Károlyi-ünnepségek alkalmából a finn szövetségi központ magyar nyelven szövegezett meleghangú üdvözlő táviratot küldött. A táviratot írjó Vichman helsingforsi tanár szövegezte, akit Magyarországon is ismernek, mert a felesége magyar nő, Herman Antal kolozsvári tanár leánya. Olvasóinkat érdekelni fogja tehát, hogy mily fokozaton áll a szövetségi mozgalom a rokon nemzetnél.

A 80-as évek néhány sikertelen kísérletétől eltekintve, Finnországban 1899-ben indult a szövetségi eszme hódító körútjára, midőn a felsőbb osztályok kitűnőségei által alakított Pellervo nevű egyesület kezdte meg működését, feladatul tűzve ki a szövetségi eszmének minden irányban való terjesztését. Ezen kulturális és kizárólag a népjólét emelését célzó egyesület nemcsak maga alakít szövetségeket, hanem a meglévőknél szellemi vezetője, azokat az okszerű vezetéshez szükséges mindenemű utasítással ellátja és pedig megbeszélések, előadások, tanfolyamok tartása, statisztika összeállítása, stb. által. Havi folyóiratot is ad ki Pellervo címen, jogi tanácsot osztogat, szövetségi központokat létesít, szóval úgy keletkezésének, mint szervezetének és kitűzött céljának szempontjából nagyon hasonlít a „Hangyá”-hoz, éppen csak hogy az áruközvetítést nem vette fel működési körébe.

A Pellervo (a szántóföldek védőszelleme) intenzív tevékenységet fejt ki a szövetségi eszme propagálása céljából, röpiratok, hasznos tartalmú füzetek terjesztése által, évkönyvét pedig, mely svéd és finn nyelven jelenik meg, úgy tagjainak, mint az összes szövetségeknek ingyen megküldi. A szövetségi ismeretek propagálása céljából van a Pellervonak 15 saját tanítója, kiknek kiképzésére külön tanfolyamot tart fenn. Ezen

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMŰ ÉLELMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. ••• Egetett szeszitalok értékesítése.

A magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetségi tagjai kedvezményben részesülnek. ••• Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

tanítók látják el tanácsal a szövetkezetek vezetőit, tanulmányozzák a szövetkezeteket érdeklő kiállításokat és egyéb intézményeket, segédkezet nyújtanak a mezőgazdasági szövetkezeteknek időnkénti gépésztanfolyamok rendezésénél, ezek képviselik a szövetkezeteket a különböző kongresszusokon.

Nagy jóakarattal karolta fel a szövetkezeti eszmét a finn kormány, ami főleg az 1901-i szövetkezeti törvényben jut kifejezésre. Ezen törvény értelmében a szövetkezés fejlesztésének címén minden szövetkezeti központ nagyobb összegű évi állami segítyt kap, a mezőgazdasági központi kölcsönpénztár pedig (mely a mi Országos Központi Hitelszövetkezetünknek felel meg) körülbelül 4 millió állandó jellegű olcsó kölcsönt. A szövetkezetek azonkívül egyes esetekben illetékmentességet élveznek és minden téren az állam erkölcsi támogatásában részesülnek.

A finn szövetkezetek a legkülönfélébbek. A fogyasztási és hitelszövetkezeteken kívül találunk nagyszámú mezőgazdasági és ipari szövetkezeteket. Vannak gazdasági gépek közös használatra, tőzegképzésre alakult szövetkezetek, szabó, kőfaragó, dohánygyári munkások szövetkezetei, hírlap- és nyomda-szövetkezetek, sütőműhelyek stb. Pälkäne kis faluban földművelők és kézművesek karöltve szövetkezeti alapon villamos művet létesítettek, mely vízi erőre van berendezve és úgy villamos erőt, mint világítást szolgáltat. Van a gazdáknak vagy száz gőzcséplő szövetkezetük is.

A finn fogyasztási szövetkezetek valamennyien a rochdalei mintára alakultak, tagjaik mint Dániában és nálunk is, többnyire parasztok. A mozgalom keletkezésének idejében valóságos láz fogta el a lakosságot, úgy hogy ott, ahol az alapfeltételek nem voltak meg, erőszakkal kellett az alakítási törekvésnek az elejét venni.

Tavaly április óta egy év alatt a fogyasztási szövetkezetek száma 280-ról 414-re emelkedett, tagjainak száma pedig 43.000-ról 70.000-re, vagyis az emelkedés egy év alatt 63% . A fogyasztási szövetkezetek nagyban bevásárló központja (Suomen osuuskappojen keskusosuuskunta) csak 1905-ben kezdte meg működését és mégis 1907-ben már nyolc és fél millió korona forgalmat ért el, négy fiókkal és öt nagy árúraktárral rendelkezvén az országban. Míg a legutóbbi, a folyó év harmadik negyedéről szóló statisztikai adatok a legtöbb országban a forgalomnak aránylag csak igen kis mértékben való emelkedéséről tesznek tanúságot, addig a finn nagyban bevásárló központ árúforgalma ezen három hónap alatt 3,700.000 koronára rúgott, az emelkedés a múlt év hasonló időszakához viszonyítva, másfél millió korona, vagyis 69% . A folyó év első kilenc hónapjának forgalma 9,500.000, majdnem 4 $\frac{1}{2}$ millióval, vagy 886%-kal több, mint a múlt év első kilenc hónapjában. A központ saját heti lapot is tart fenn „Yhteishyva“ (közérdek) címen. A nagyban bevásárló központ igazgatósága az elmúlt évben megalakította a „Liikevoima“ (liike szerföltött nagy, voima erőt jelent) részvénytársaságot, melynek egyedüli rendeltetése az, hogy a központot tőkével ellássa és szükség esetén pénzügyileg segítségére legyen.

(Folyt. köv.)

• MI UJSÁG? •

Karácsonyi számunk következik a jövő héten, amelylyel lapunk tizennegyedik évfolyamát zárjuk. Az ünnepi számban sok érdekes közleménnyel fogjuk az ujság olvasóit meglepni.

Kitüntetett akadémiai tanár. Ő felsége a király Cselkó István nyugalmazott gazdasági akadémiai tanárnak a királyi tanácsosi címet adományozta.

A trónörökös Pusztaszeren. Ferenc Ferdinánd trónörökös december 12-én Pusztaszerre érkezik, ahol három napig Pallavicini Sándor örgróf vadászkastélyában fog lakni. A trónörökössel együtt az osztrák arisztokrácia több tagja vesz részt a vadászaton. A trónörökös ablakai a millenniumi Árpád-szoborra néznek. A trónörököst Pallavicini örgróf a kisteleki állomáson fogadja, honnan gépkocsin mennek a pusztaszeri vadászkastélyba. Ott Pallavicininé Széchenyi grófnő fogadja a vendéget.

Apponyi pozsonyi díszpolgársága. Pozsonyból jelentik, hogy Pozsony város közönsége októberi közgyűlésén díszpolgárrá választotta Apponyi Albert gróf minisztert. Az oklevél a városházához tartozó Apponyipalota díszítésének motivumai szerint a város 1523-iki pecsétjével ellátva elkészült. Brolly Tivadar polgármester vezetésével december 10-én, csütörtökön délután fél 4 órakor 28 tagú küldöttség nyújtja át az oklevelet a miniszternek.

Elhunyt főrendiházi tag. Iházi Ihász Lajos főrendiházi tag, a magyar ág. evangélikus egyház dunántúli felügyelője vasárnap éjjel ötvennyolc éves korában lőrintei birtokán meghalt. Az elhunyt kiváló működést fejtett ki egyházi és gazdasági téren. Mint gazda hatalmas és lőrintei uradalmait mintagazdaságokká fejlesztette s e révén külföldi kiállításokon is legelső kitüntetésekert nyert. E mellett élénk tevékenységet fejtett ki Veszprém vármegye közigazgatási bizottságában s érdemeiért a király a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Sokat köszönhet Ihásznak a magyar evangélikus egyház, melynek számos emberbaráti intézményét ő teremtette meg; működéséért megválasztották az egyház legfőbb méltóságára, a kerületi felügyelői állásra, mint ilyen foglalt helyet a főrendiházban is. Halálát özvegye, született ásvai Jókay Etelka, nagynénje, özvegy Peti Józsefné és unokaöccse, Jókay Miklós Móric, valamint a Jókay-, Artner- és Hegedüscsaládok gyászolják.

A csősz fegyvere elsült. Patta nyitramegyei község határában d'Hennin gróf által rendezett hajtóvadászaton csütörtökön délután az egyik csősz fegyvere véletlenül elsült és a golyó Galar francia grófot, egy hajtót s magát a csőszet is veszedelmesen megbesbesítette.

Egy derék bíró. Romocsafalva bírója, ki már harminckét év óta megszakítás nélkül működik faluja jóvoltán, arra vállalkozott, hogy a község öreg rutén lakosait megtanítsa magyarul írni és olvasni. Ő maga egyszerű rutén ember léte jó író és beszél magyarul. A lakosok hajlandók is kétszer hetenkint az iskolapadba ülni és magyarul tanulni az ábécét. Az írószert a község szerzi meg. E mozgalmat az új választási törvény okozza. A bíró arra törekszik, hogy a község lakossága politikai jogaitól meg ne fosztassék, mert rutén létükre mindannyian jó magyarok.

A déli határ megerősítése. A Dalmácia kikötőibe irányított katonaszállítás még mindig tart. Minap délután érkezett meg a komáromi gyalogezrednek fölemelt békelétszámra kiegészített zászlóalja, majd a késő esti órákban a budapesti hatodik szánu vartüzérezred nagyobb különítménye jött meg. A katonák teljes harci felszereléssel utaznak s magukkal viszik az ágyakat s ágyneműt is. Most ismét két hajó indult, az egyik az osztrák Lloyd Mária Teréza, a másik a Magyar-horvát Hajóstársaság Dániel Ernő gőzöse, amelyek Kasztelnovóba szállítják a katonaságot. A hajókat teljesen átalakították a katonaszállítás alkalmából, a fedélzeten a tiszték lovai részére istállókat rögtönöztek s ugyancsak a fedélzeten helyezték el a hatalmas tábori konyhákat is. A katonai és politikai hatóságok minden fölvilágosítást megtagadnak, sőt a Karniolia gőzösön Pollák kapitány, a beszállásügyi bizottság vezetője egyik fővárosi újság fiúmei levelezőjét le akarta tartóztatni, csak azért, mert az illető újságíró a fedélzetről nézte a behajózást. A kapitány csak akkor nyugodott meg, mikor becsületszavát vette a hírlapírónak, hogy a látottakról semmit sem fog írni; a távirati blankettát azonban mint bűnjelet lefoglalta.

Hazaáruló orvos. Pancsováról jelentik, hogy a temesvári vizsgálóbíró megkeresésére Nauer György pancsovai vizsgálóbíró letartóztatta Alexis Vladimir orvost hűtlenségre való felhívás büntetése miatt. A letartóztatás oka az, hogy a nyomozás adatai szerint Alexis egy lakodalmon, hol a sok vendég közt nagyszámú tartalékos katona is volt, felköszöntőben arra hívta föl a jelenlévőket, hogy rázzák le magukról a magyarok jármát és siessenek megtámadott szerb testvéreik segítségére és ontsák vérüket a szerb egységért. Alexis maga is tartalékos honvédorvos. Alexis a vizsgálat és a vizsgálati fogság ellen felfolyamodást jelentett be s kérte, hogy húszezer korona biztosítékért szabadlábra helyezték. Az ügyet áttették a temesvári vádtanácshoz.

Hír a csángókról. Királyunk hatvan esztendőös császári jubileumát a hadikfalvi népiskola is megünnevelte szépen sikerült iskolai ünnep keretében. Az iskola növendékei december 2-án részt vettek a templomban tartott istentiszteleten, amelyen Kubassek János plébános, címzetes kanonok tartalmas egyházi szónoklattal emlékezett meg az uralkodó jubileumáról. Az istentisztelet után a tanulók visszatértek az iskolába, melynek nagyrészt magyar nemzeti lobogókkal díszített termében megjelent a helybeli intelligencia és a községi választmány is. Várda Endre főtanító nyitotta meg az ünnepet s hatásos beszédében ismertette uralkodónk életét. Egy növendék Vörösmarty Himnuszát szavalta. Az iskola főnállása óta ez volt az első iskolai ünnep.

Vallásegyleti szövetség. Hajduböszörményből jelentik: Az országos vallásegyleti szövetség helyi fiókjának megalakítása tárgyában minap telekezeti különbség nélkül értekezletre gyűltek össze a hajduböszörményi polgárok a ref. főgimnázium dísztermében. Az értekezlet elnöke Köblés Samu főgim-

náziumi igazgató, jegyzője Porcsalmy Gyula népiskolai igazgató volt. Az értekezlet egyhangulag kimondta, hogy kívánja a vallásegyleti szövetség helyi fiókjának megalakítását s e célból szűkebb bizottságot küldött ki, amelynek tagjai között az összes vallásfelekezetek képviselve vannak. A szövetség célja öntudatra ébreszteni és a társadalmi munka terén egyesíteni felekezeti különbség nélkül mindamaz egyének és testületek munkaerejét, akik a fölvilágosodás terjesztése, a nemzet és a nép anyagi, szellemi, erkölcsi jólétének emelése, a józan vallásosság ápolása érdekében az országos törvényekben kimondott és biztosított teljes lelkiismereti szabadság, a vallásfelekezetek közt való jogegyenlőség és a viszonyosság elvei alapján hasonló gondolkodású honfitársaikkal közreműködni hajlandók.

A szegedi sárkány. Funák Károly államvasúti főmérnök, a szegedi gépjavító műhely főnöke, már évek óta foglalkozik a repülőgép problémájával. Kísérleteiben eljutott a kaptív-sárkányig, amellyel ő maga és egy hivatalnoktársa föl is szállt a magasba. Most azonban kísérleteiben megakadt, mert sárkányainak felszerelését elpusztította nemrég a tűz, amely abban a faraktárban dühöngött, a hol a vászonszárnyakat tartotta. Sárkánya állítólag tíz métermázsá terhet bírt föl emelni a levegőbe. Funák Károly a következőket mondta találmányáról:

Ifjuságom óta érdeklődöm a repülés iránt. Kezdetben a levegő anyagát, majd a repülés módjait tanulmányoztam. Előbb papiros-sárkányokat eregettem a rókusi földeken, majd lécekre szögeztet sárkányt készítettem fark nélkül, de szárnyasat. Azután köteleken egész sárkányvonalat eresztettem föl egész hónapokon át. Egy-egy sárkány 200—300 méter távolságban volt egymástól. Az óriás vászonalkotmányok 1500 méter magasságra szálltak, a köteleket egész sereg munkás tartotta. A szárnyak közül legalkalmasabb a domború szárny. Olyan domborúságú, mint a sasé, vagy gólyáé. Mikor ezt a szárny szerkezetet kitapasztaltam, nyolc szárnyas, 94 méter felületű sárkányt építettem, melyhez két vasúti szenekosarat kötöttem, melyekbe zsákban földet és szénszalakot is tettem. Egyik kosárba én ültem, a másikba pedig Kocsis Kálmán vasúti hivatalnok. Negyven munkás fogta a köteleket. Szélcsendes időben emelkedtünk a magasba. Lassanként lábunk alatt volt a körtöltéssel övezett Szeged kanyargó Tiszájával, kupolás palotával s sürgő-forgó népével. Nincs tudományos kísérlet, mely bensőbb örömmel tölthetne el, mint ez a kísérlet. Jeladásomra embereim segítségével minden baj nélkül újra földet értünk. Az a nézetem, hogy a kötött-sárkány tudományos és hadi célokra teljesen alkalmas, mert a kosárban kényelemmel és veszedelem nélkül lehet dolgozni, mivel ott asztal és műszerek is elhelyezhetők.

A Magyar Nők Szövetkezeti Ligája december 6-án tartotta első népies estéjét az újpesti katolikus legényegylet termében. Ez alkalomra a terem zsúfolásig megtelt az újpesti polgársággal és a liga tagjaival. Jelen voltak: Károlyi Lászlóné grófné, a liga elnöke kívül, Pállffy grófné, Károlyi Mihály gróf, Bernát István nejevel, Thury Zoltán, Balogh Elemér, a Hangya igazgatója, Ugró Gyula Újpest polgármestere nejevel, stb. Károlyi Lászlóné megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy szövetkezeti elv teljesen csak akkor juthat diadalra, ha a nők is fölkarolják a szövetkezeti mozgalmat, s azt etikai tartalommal töltik meg. A nőknek, mint legfőbb

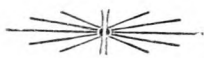
bevásárlóknak, jogot kell biztosítani arra, hogy felügyeljenek a fogyasztási szövetkezetekre és a beszerzendő árucikkekre nézve irányítást adjanak. A nagy tetszéssel fogadott előadás után Kolosváry Lajosné, a Liga titkára részletesen ismertette a Liga célját és a szövetkezésnek hatását a nő hivatására. Wüsztner Ilonka szavalta nagy hatással Incédy László: A nővér című költeményét. Nádas Gusztáv ismertette a svájci szövetkezeti mozgalom történetét. Majd Ditrői Margit zongorajátéka után mozgófénykép-sorozat zárta be az első estét.

A nemzetiségi tülekedés a katonák közt. A német és cseh diákok közt kitört tülekedés, ami a múlt hetekben Prágában történt, most már a közös ezredek német és cseh legénysége közt folytatódik. Erről tanúskodik az a hír is, mely a csehországi Brüxből érkezik. Az ottani dragonyos-ezred német és cseh legénysége a nemzetiségi hecc kitörése óta folyton püföli egymást. Legutóbb a csehek és a németek összeütközése során négy német életveszélyes sérüléseket szenvedett, mire az ezredparancsnokság további intézkedésig az egész ezredet kaszárnyafogsággal büntette. A vizsgálatot három cseh dragonyos ellen azonnal megindították. A dragonyos-ezred tisztjei ez idő szerint nem járnak a nyilvános éttermekbe és kávéházakba.

A bosszú. A hunyadmegyei Marossolymoson Krisán Aron házában robbanás történt. Az asszony fát tett a tűzre és a tűzhely abban a pillanatban a levegőbe röpült. Az asszony jobb karját a robbanás összeroncította. A vizsgálat megállapította, hogy Krisán valamelyik ellensége bosszúból az udvaron lévő tűzifából egy darabot megfűrt és abba dinamittöltényt helyezett el. A nyomozás folyik. A súlyosan sebesült asszonyt a dévai kórházba szállították.

A bécsi hó.loló-menet deficitje. Az a hó.loló díszmenet, amelyet Bécsben a császári jubileum alkalmából rendeztek a nyáron, nagyon sok pénzbe került. Az ünnepség, mint egy bécsi lap írja, nagy deficittel végződött. Bienerth báró miniszterelnök most a bécsi bankokhoz fordult, hogy a deficit egy részének fedezésére teremtsenek elő négyszázötvenezer koronát. A bankok eleinte igen tartózkodó álláspontra helyezkedtek, most már azonban készek ezt az összeget megfizetni. Ilyenképpen a földhitelintézetre, a hitelbankra s a Länderbankra százezer-százezer kor., az Unió-bankra, a bank-egyesületre s az alsó-ausztriai leszámítoló társaságra egyenként ötvenezer korona jut. Ezzel az összeggel azonban csak a fele fizetődne ki a deficitnek, amely ilyenformán majdnem egy millió korona.

A délvidéki haramiákat elfogták. A kiszetői csendőrörs, mely napok óta nyomozza a Délvidéken elkövetett gyilkosságok elkövetőit, Kiszető község egyik zúgkorcsmájában két gyanús idegent tartóztatott le, akik sehogy sem akarták személyazonosságukat igazolni. Annyit vallottak, hogy macedón származású pékek és munkát keresnek, azonban sem munkakönyv, sem más okmány nem volt náluk és a gyilkosok személyleírása rájuk illik. Egyelőre fogva tartják őket. Nagymennyiségű ezüstpénzt találtak náluk.

Előfizetési felhívás!

December hó elsején új előfizetést nyitottunk a **Független Ujság**-ra.

A „Független Ujság“ tizennégy esztendő óta a magyar népnek,

a földmivelő- és kisiparos-osztálynak

őszinte barátja, jóakarója, tanácsadója.

Hetenként beszámol az olvasónak mindarról, ami az édes hazában és kint a nagy világban történik.

A gazdasági haladásnak, a szövetkezeti mozgalmaknak, a kisemberek boldogulásának

a „Független Ujság“

az egyedüli ujságja és szóvivője a magyar sajtóban.

Programmunk „a magyar nemzeti politika elérése, a gazdasági gyarapodás, ebben a kisemberek érdekeinek megvédése“.

Amellett, hogy a **Független Ujság** tájékoztatja a gazdát, kisiparost mindarról, ami őt érdekli; „Mulattató“ rovatában elbeszéléseket, költeményeket, ismeretterjesztő olvasmányokat közöl hétről-hétre.

Egyszóval: a „Független Ujság“ a magyar nép őszinte barátja, tanácsadója, melyet elismert magyar írók szeretettel írnak a magyar nép számára. A „Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyv“ című karácsonyi ajándékunkat, amely kiváló írók tollából számos tanulságos és hasznos cikket, képekkel ellátva tartalmaz, mindazok megkapják, kik legalább félévre előfizetőink sorába lépnek.

Küzd a magyar nemzet gazdasági jólétéért, fölkarol minden mozgalmat, amely a magyar nép megerősödésére irányul.

Ennek a mi programmunknak megvalósítását tegyék lehetővé t. előfizetőink azzal, hogy mint eddig, ezentúl is hiven csoportosuljanak a „Független Ujság“ kibontott zászlója alá.

Előfizetési ár:

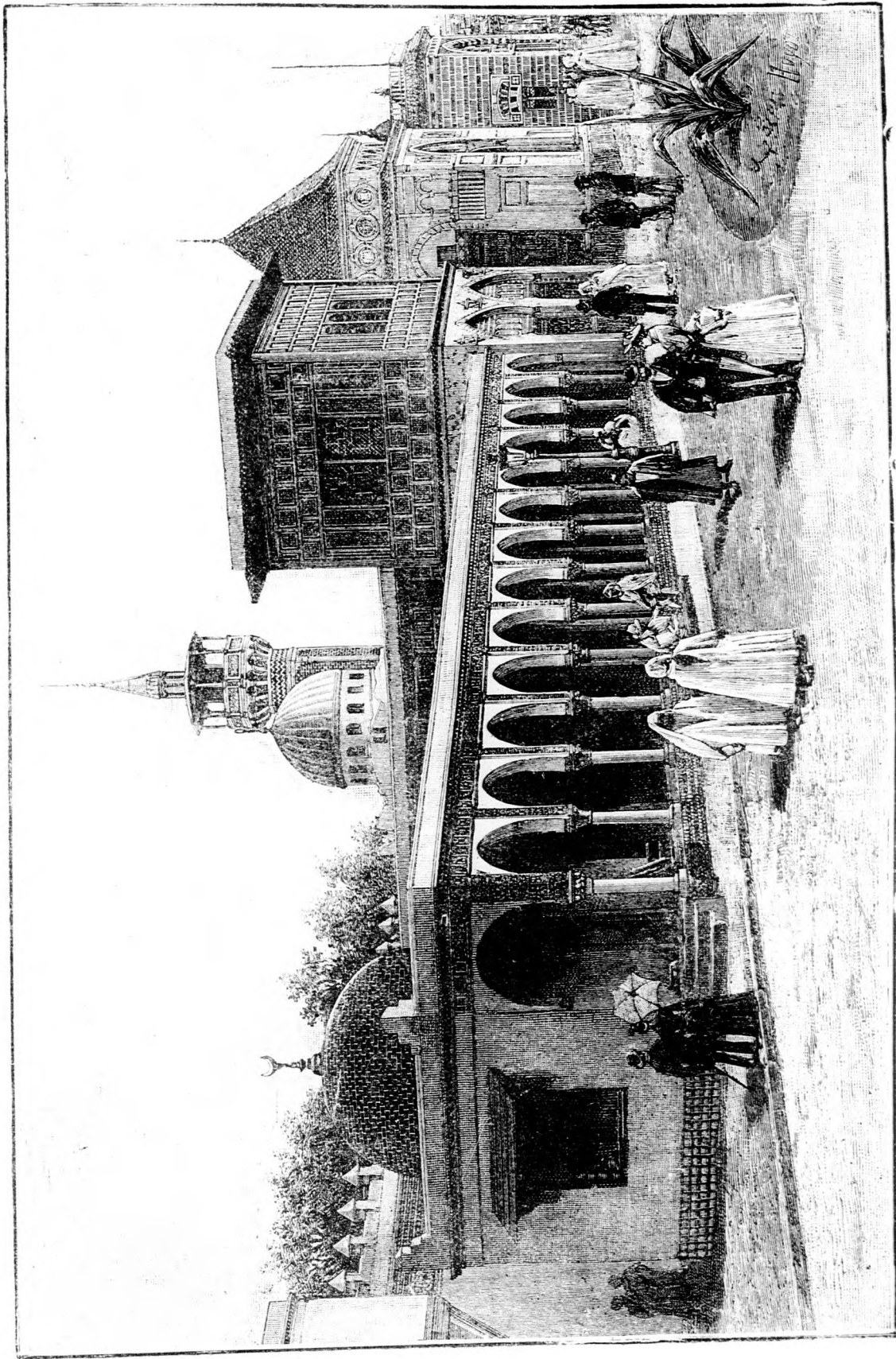
Egész évre	8 korona
Félévre	4 „
Negyedévre	2 „

Minden egyes t. előfizetőnket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtsa meg előfizetését, de iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „Független Ujság“-ot tehetségéhez képest terjeszteni. Hazafiúi tisztelettel a

„FÜGGETLEN UJSÁG“

szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Felkérjük mindazokat az olvasóinkat, akiknek az előfizetése november végével lejárt, sziveskedjenek megújítani, hogy a szétküldésben a lap fennakadást ne szenvedjen.

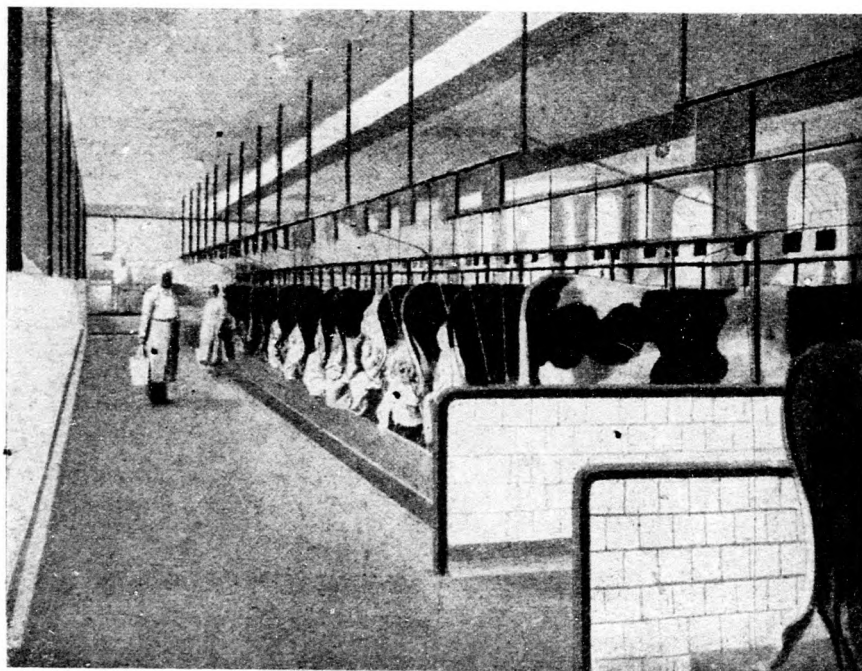
Konstantinápolyi mecset.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

Hollandi tehénistálló.

Minden téren, de különösen a gazdálkodás terén nagy fejlődést tapasztalhatunk az utolsó időben. Fejlődik a gazdálkodás iránya nálunk is és óriási lépésekkel haladunk előre, de mégsem oly nagy mértékben, mint a külföldön. Például a mai két jól sikerült képünkön egy hollandi tehénistállót mutatunk be, amely úgy egészségügyi, mint célszerűségi szempontból kifogástalannak mondható. Tehénészetknél fő a tisztaság, mert úgy az állatokra, mint főleg a tehenészethől kikerülő tejet fogyasztó emberekre nézve veszedelmes betegségek okozója lehet a tisztaság hiánya. Képeinken

mivelt, elhanyagolt földekre, azok nagyon tévednek. A műtrágya rendszeres alkalmazása csak egyébként kifogástalanul kezelt gazdaságokban fizetheti ki magát, ahol okszerű talajműveléssel és a növénynek kellő ápolásával lehetővé teszik a növénynek azt, hogy az illető talajon jól is érezze magát, kellően kifejlődhessen és nagy terméseket hozzon. A mi száraz viszonyaink közt a termések nagysága elsősorban a növényzetnek rendelkezésre álló víz mennyiségétől függ; nagy termések elérésére tehát a talajt mélyen kell művelni, a tavasziak alá már ősszel kell szántanunk, a tavaszi szántást kerülnünk kell, a talaj felületét minden összetömődése vagy kicserepedése után lehetőleg fogással vagy kapával fel kell porhanyítanunk stb., mert csak akkor remélhetünk a műtrágyák használatától kellő, állandó sikert. Sekélyen művelt talajon a műtrágya vagy nem hat, vagy ha fejlődése kezdetén a növényt meg is hajtja, ez később nagyon megboszulja magát a nálunk szokásos szárazságban, mikor a talajban lévő kevés és mélyműveléssel nem konzervált nedvesség kezd elfogyni és a meg nem lazított kemény és összetömődött altalajban

Hollandi rendszerű tehénistálló belső képe a fejőfolyosóról nézve.

bemutatott istálló a tisztaság iránt támasztott igényeknek minden tekintetben megfelel s emellett az állatoknak is legmegfelelőbb védelmet és a szükséges friss levegőt nyújtja.

Természetesen ilyen istállót csak nagy vagyon felett rendelkező gazdaságok építhetnek, de nekünk is arra kell törekedni, hogy minél tisztábban tartsuk és minél jobban gondozzuk állatainkat, mert csak így hoznak azok igazán nagy hasznot a gazdának.

Hiányosan megmunkált vagy elhanyagolt földek feljavítása műtrágyázással.

Mikor hazánkban nekifogtak a műtrágyákat ismertetni és terjesztetni, igen sok gazda „patikaszer“-nek kezdte gúnyolni a műtrágyát. Pedig a műtrágya épenséggel nem az és akik még manapság is azt hiszik, hogy a műtrágya holmi patikaszer, vagyis orvosság rosszul

a gyökérzet nem igen bír terjeszkedni. A sekélyen vagy másképp nem kellően művelt talajon a nem műtrágyás növény száraz viszonyok közt annyiban fog a műtrágyással szemben előnyben lenni, hogy nem fejlődik kezdetben buján és a gyengébb növényzet beéri a talajban lévő kevés vízzel beéredéséig.

Ne felejtjük el sohasem, hogy nagyobb termések elérésére nemcsak több táplálék, azaz bővebb trágyázás kell, hanem több nedvesség és gondosabb kezelés és ápolás is, elsősorban a talaj kellő beéredésének lehetővé tétele. A műtrágya csak addig fokozhatja a termést, ameddig azt a növény fejlődésére és a termésére befolyást gyakorló tényezők engedik; a műtrágya egy ilyen tényező hiányát nem pótolhatja, elsősorban a rossz talajmunkát nem helyettesítheti. A műtrágyázást sokszor túlságba vivő német gazdák is ma már azt vallják: „előbb jöjjön az eke, csak azután a trágyás zsák“.

Olykor előfordul, hogy nagyon kedvező időjárási viszonyok közt a műtrágya rosszul művelt vagy gazos földeken is kellően fokozza a termést; igaz az is, hogy

a műtrágya igen sokszor az időjárásnak vagy betegségeknek kártételeit a kulturákban elsimítja, azaz a műtrágyázott növények kellően megművelt talajon az időjárás és betegségek támadásait legjobban szokták elviselni és az általuk okozott bajokat leginkább bírják kiheverni; de a rossz vagy hanyag talajművelés orvossága azért a műtrágya még sem lehet, hanem a műtrágyák használatának alapja a kellő talajművelés kell hogy legyen. Ha ezt minden gazda, mielőtt a műtrágyázásához nyult, szem előtt tartotta volna, akkor ma igen sok gazda, ki a műtrágyát hatástalannak találta, már rendszeresen alkalmazna.

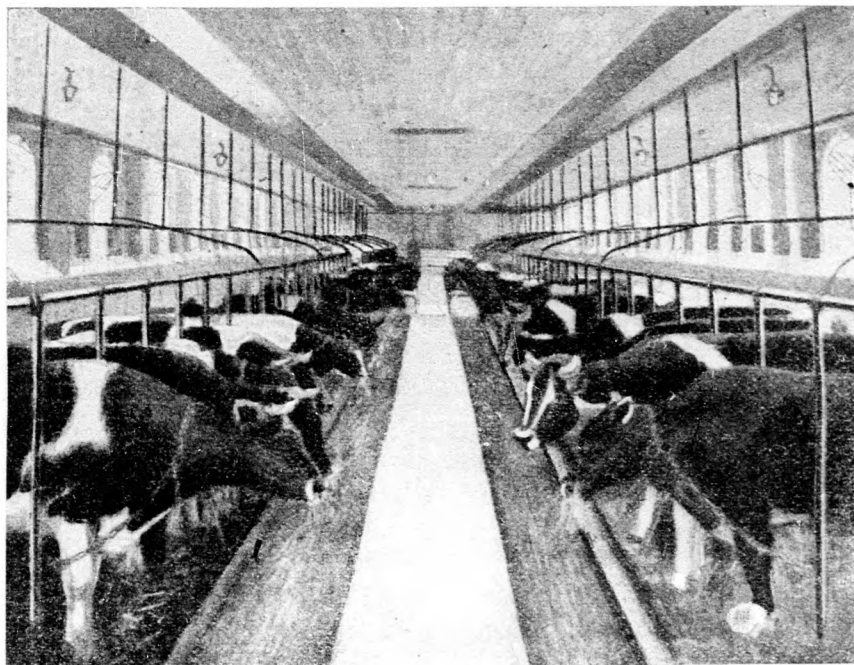
Földkunyhók.

A földkunyhókat sokan ajánlják mint igen jó baromfi-óákat s ténydolog, hogy igen célszerűek, csak jól kell megcsinálni. Amerikában és Dániában szeretik a tenyésztők építeni s innen terjedtek el erre mifelénk is. Egy jó földkunyhó előállítása nem olyan egyszerű és nem

tani. Az ól feneke pusztá föld marad, vagy ha talajnedvességtől tartunk, köveket hordatunk be, amelyekre homokot szórunk. Ilyen földkunyhó igen célszerű, nyáron hűvös, télen meleg, de nem olcsó, mert belekerül 250—300 koronába is. *Baromfitenyésztő.*

Egyszerű lúdhízlalás.

Egy fiatal lúd teljes kihízlalására mintegy 15—16 liter kukorica szükséges. A kukoricát használat előtt kissé megsózott vízben kell áztatni. A ludakat naponként kétszer, reggel és este kell tölteni, még pedig úgy, hogy a lúd csőrét szétnyitjuk és jobb kézzel a nyelv felett apródonként kukoricát teszünk a szájába, mit a mutató újjal a torokba taszítunk. Ezt a töltést addig kell folytatnunk, míg a lúd begye teljesen megtelik. Kezdetben kevesebb kukoricát kell beletölteni s csak akkor kell fokozatosan haladva teljesen megtölteni, ha a begy már kitágult. Azonban soha sem kell addig tömni, amíg az előbbi töméskor adott kukorica a begy-

Hollandi rendszerű tehénistálló belső képe a takarmányozó folyosóról nézve.

is olyan olcsó, mint az ember hinné. Ha a fenyőgerendákat egyszerűen egymásmellé támasztjuk, egyik végükkel a földre, másikkal hozzászegezzük a tetőgerendához s a kivágott gyep-téglákat csak egyszerűen ezekre ráfektetjük; nem számíthatunk tartós építményre, mert a fenyőgerendák alul elkorhadnak, a gyep-téglák is megüllednek, úgy, hogy a szél és eső csakhamar átüt. Ilyenek legfeljebb 2—3 évig tartanak. Már tartósabbak azok, amelyek föld helyett téglával vannak fedve s ezekre kerülnek a gyep-részek, belül pedig agyaggal vannak kitapasztva. Ha azonban valóban tartós és jó építkezést akarunk, akkor a földtalajt $1\frac{1}{2}$ m. mélységben 9×5 m. területen (50 db. állatra számítva) kiássuk s az oldalakat 25 cm.-re betonozzuk s erre a fundamentumra építünk tovább. A fenyőgerendákat 2—3 cm. erős deszkákkal fedjük be s ruberoiddal bevonjuk és erre rájön azután a föld, amelybe a gyep-téglák be lesznek ágyazva. Az ablakokat természetesen előbb ráalkalmazzuk az építményre és pedig belül nyíló padlásablakok módjára, lehetőleg nagy üvegfelülettel, 9 m. hosszúságra 4 ablakot szoktak számi-

ből teljesen el nem fogyott. Tömés közben arra kell nagyon ügyelni, hogy a légzőcsőbe szem ne jusson, mert ha a lúdnak nem sikerül azt kiköhögni, megful. Gyakorlott hízlalók a gégebe jutott kukoricaszemet ki tudják venni. Ajánlatos a kukorica rostálása alkalmával a felső apró szemeket külön választani és a szabadon járó szárnyasokkal megetetni, ellenben a töltésre csak a legnagyobb szemeket használni.

A tömés alatt álló ludakat állandóan elkülönítve, zárt helyen, teljes nyugalomban kell tartani, de a tiszta víznek soha se szabad hiányozni előlük.

Tömés nélkül is lehet ludat hízlalni, még pedig úgy, hogy naponként kétszer, háromszor annyi gabonát, különösen kukoricát adunk nekik, mint amennyit meg tudnak emészteni, de olyan elzsírosodást sohase lehet elérni, mint a tömésel. A hízlalás ideje 20—25 napig tart; hosszabb ideig nem állja ki a lúd.

Eladásra legalkalmasabb idő: december és január hónapok.

• MULATTATÓ •

A magyar föld és falu dicsérete.

Elmondta: Mérey Lajos
országgyűlési képviselő
a Dessewffy Aurél gróf
tiszteletére rendezett la-
komán 1908. dec. hó 5-én
Budapesten.

Tisztelt Uraim!

Ő Nagyméltóságának gróf Dessewffy Aurél úrnak tiszteletére emelek szót, mint a nagy gazdavezérnek egyik kiscgazda közkatonája.

Amde adjunk vésőt egy kőfaragó kezébe és mondjuk neki, hogy vesse meg gróf Dessewffy Aurélnak szobrát, Phidias ihletével, adjunk ecsetet egy mázóló kezébe és mondjuk neki, hogy fesse meg gróf Dessewffy Aurél arcképét, Rafael művészetével, vagy adjunk tollat egy másoló kezébe és mondjuk neki, hogy írjon Dessewffy Aurél grófhhoz méltó ódát Horátiussal versenyezve, vagy szólítsunk fel egy kiscgazda embert s kívánjuk tőle, mondjon Dessewffy Aurél gróf érdemeihez méltó szónoklatot Demosthenes hatásával — és mindezeket oly feladatok elé állítottuk, melyekkel megbirkózni, melyeket megoldani egyikük sem bír.

Minthogy tehát én sem vagyok képes a mai est ünnepeltjének érdemeihez méltó felkészöntőt tartani, bajos helyzetemen úgy törekszem enyhíteni, hogy az ő tevékenységének eszmeköréből kiragadok egy gondolatot s e gondolat tényével világítok be a magyar gazdák lelkébe és ott e magyar gazda lelkének mélyén találok meg azon érzelmeket, amelyek azért tükröztetik vissza Dessewffy Aurél gróf lelkének nagyságát, mert azon érzelmek terjesztésének ő volt egyik nagy mestere. Gróf Dessewffy Aurél nemcsak az OMGE-nek volt vezére, hanem vezére volt mindazon gazdatársadalmi mozgalmaknak, amelyek ma a sok vidéki gazdasági egyesületben, a gazdakörökben és szövetkezetekben bírják fejlődésük hajlékait és a mi törekvéseinknek gócpontjait. Mindazok, akik ismerik a mi törekvéseinket, tudják, hogy a mi céljaink nemesek, a mi eszközeink tiszták, bennünket nem csupán a magyar gazdaság anyagi érdekeinek előmozdítása hozott össze és tart együvé, hanem ennél sokkal inkább — mondhatnám elsősorban azon meleg, szeretetteljes csüggés, amely a magyar gazdaság minden tagját hazafias öntudatra ébreszt, hogy ezen hazafias öntudatban rejlik erőnek a nemzeti megvagyonosodás, a nemzeti megerősödés medrébe terelését és ezen mederben vezetését tartjuk egyik legfőbb feladatunknak.

Ez az oka Uraim, hogy nekünk van egy eszményünk, amely csak a mienk és senki másé, amelyért dolgozunk és fáradunk, amely bennünket munkára serkent, kitartásra buzdít, amelyet megtartani minden igaz magyar embernek legszentebb kötelessége. Ez az eszmény Uraim, a magyar föld, az a magyar föld, amely minden erőnek forrása, minden munkának központja, minden

sikernek színtere és minden emberi alkotásnak alapja, amelyről a nagy költő már megmondotta nekünk: „E földön kívül nincsen számodra hely, itt élned és halnod kell!”

Sajátságos, de igaz, hogy minél tovább, minél inkább foglalkozom a földdel, annál inkább érzem, tudom és állítom, hogy csak az szeretheti forrón és lángolóan hazáját, aki igazán szereti annak földjét, mert akít elkábít a pénznek csengése és elkápráztat a kincsek ragyogása, akit hatalmába ejt az élvek gyönyörök, a kéjek utáni vágy, rideggé tesz a nagyravágyás, szívtelenné az önzés, annak Uraim nincsenek eszményei, hanem csak bálványai, annak nincsen szíve és lelke, hanem csak teste és zsebe, annak nincsenek érzelmei, hanem csak érzékei, azt nem köti le az otthon, a tűzhely, a honi föld és éppen ezért könnyen cserél urat és hazát. De adjatok bármely igaz magyar embernek jólétet és kényelmet, befolyást és erőt, hatalma fényt, címet, rangot, erkölcsöt és tekintélyt, de vegyék el tőle a magyar hazát és elvették tartalmát életének, üressé tették rá nézve az életet, mert hiányzik a hazafias öntudat lüktetése, a nemzeti irány vonzereje, a fajszeretet varázsa és a nemzeti dicsőségérti küzdelemnek zománca.

Sajátságos, Uraim, de igaz, hogy valamint a falun találjuk meg a földművelést, ellenben a városokban az ipart és kereskedelmet, épp úgy találjuk meg a falun a földművelésnél az egyszerűséget az őszinteséggel, a munkaszeretetet a becsülettel, az erkölcsöket az erényekkel s a vallásosságot a honszereléssel, ellenben a nagy városokban találjuk meg a fényűzést a kétszíniséggel, a léhaságot a becstelenséggel, az erkölcstelenséget a büntanyákkal s az Istentelenséget a hazátlansággal. Ott a nagy városokban a felszínen hivalkodik a nagyhangú tülekedés és az üresfejű gőg, ma hízelgő ámitás és a hazudozó cselszövény, egymással fut versenyt a nagyzó semmittevés és a hirtelen meggazdagodási vágy; ellenben a falvakon a földművesnél itt találjuk meg a családhoz, a honi rögökhöz való ragaszkodás lélekemelő példáit s a magyar földön, magyar földért, magyar kézzel termelés, nemzetfenntartó munkáját. Gróf Dessewffy Aurél ezen eszmék és érzelmek embereinek volt a vezére, ezen eszmék és érzelmek terjesztéséért munkálkodott életének nagy részén át s valamint ezen eszmékért szeretjük mi a hazát és eszményünk a magyar föld, ugyanazon munkásságért áldotta őt meg a magyarok Istene és kívánom neki, gazdatársaim nevében, hogy az Isten őt a magyar hazának, a magyar földnek s magyar gazdaságunk javára és dicsőségére még sokáig jóerőben éltesse.

Temesmegye és a cenzura.

Hogy a cenzurát miképpen gyakorolták annak idején Magyarország déli vidékén, arról érdekes részletet olvassunk derék kutatónk, Berkeszi István dr. művében.

Temesvár városában a XVIII. században, míg ott a jezsuitáknak gimnáziumuk volt, mindenkor a jezsuita rektor volt a könyvvizsgáló; mikor a rendet felosz-

Iatták, a temesvári gimnázium megszűnt, s a jezsuiták is elköltöztek. Nem lévén ekkor egy ideig Temesváron latin iskola, a kormány esetről-esetre a városi tanácsra ruházta a könyvvizsgálat jogát. Ha valaki hírlapkiadási jogért folyamodott, a helytartótanács meghagyta a városnak, hogy kebeléből jelöljön ki egy tagot, kinek kötelessége legyen a lapra fölügyelni. 1786-ban már meghagyta a helytartótanács, hogy semmitéle cikkelyt nem szabad az ujságba tenni addig, míg a cenzor át nem nézte, cenzorra pedig — minthogy Temesvárnak ekkor sem volt latin iskolája — Karlitzky Albertet, a nemzeti iskolák igazgatóját nevezte ki. Miután a piaristák addig Szent-Annán, Aradmegyében levő gimnáziumukat 1788-ban Temesvárra helyezték át Tokody György, a nagyváradi tankerület főigazgatója, a helytartótanácsnak olyan előterjesztést tett, hogy ezentúl a piaristák temesvári gimnáziumának igazgatóját bizzák meg a temesvári cenzori teendőkkel is. A helytartótanács ezt el is rendelte, s 1789 szeptemberétől ismét a gimnázium igazgatója volt a cenzor. Így maradt ez 1848-ig. A temesvári cenzornak nem volt nehéz helyzete, kéziratokkal nem sokat alkalmatlankodtak neki. Politikai ujság Temesváron nem jelent meg, csak helyi lap; maga a városi tanács nem érezte a cenzura nyűgét, mert az 1790-től 1848-ig terjedő korszak alatt tartott országgyűlésekre küldött követeinek soha nem adta utasításul, hogy sajtószabadságot követeljenek vagy legalább a cenzura korlátozását kívánják.

Jóval szabadabb elvű volt e tekintetben Temes vármegye, mely ugyan szintén elég későn, csak 1832-ben adta utasításul követeinek: „oda törekedjenek, hogy egy semmiféle cenzurának alá nem vetett országgyűlési hírlap adassék ki, és hogy az általános sajtószabadság is csak csekély mértékben korlátoztassék.“ Midőn 1835-ben az országgyűlésen Wesselényi Miklós báró és Balogh János pörbefogatása miatt a szólásszabadságon ejtett sérelem miatt folyt az erős küzdelem, Temes vármegye rendei 1835 április 23-iki közgyűlésükön elhatározták, hogy felszólítást intéznek a többi megyéhez egyöntetű eljárás végett. A megyékhez intézendő és némileg erősebb kifejezésekben bővelkedő átiratot Beichel könyvnyomdászhoz küldték kinyomtatás végett, de a cenzor, ezuttal Schmidt Antal piarista igazgató, a kéziratra nem írta rá az imprimatur-t, mire Beichel nem merte a kéziratot kinyomtatni. A rendek ekkor úgy segítettek a dolgon, hogy a kéziratot irnokokkal iratták le sok példányban, követeiknek pedig utasításul adták, hogy e sérelmes állapotnak véget vetni törekedjenek. Ezóta Temes vármegye rendei is a sajtószabadság követelői közé tartoztak.

Miután a kormány ismételen megtagadta, hogy Temesváron politikai hírlap jelenjék meg, a gondolat ekként még korlátolt alakban sem juthatott némileg kifejezésre. Pedig Temesvár nagyszámú intelligenciája a negyvenes években már napról-napra jobban kívánta a szó és gondolat szabad nyilvánítását. Ezért üdvözölték Temesváron is oly melegen az 1848 márciusi eseményeket, a tizenkét pontot és benne különösen a sajtószabadságot, melyet itt is tényleg előbb vettek fogamatba, mint azt a helytartótanács kihirdette. Akadtak, kik az új korszellemtől áthatva, már március 16-án és 17-én kényszeríteni akarták a temesvári nyomdászt: Beichelt és a két könyvnyomdatulajdonost, hogy az általuk szerkesztett röpiratokat minden előleges cenzura nélkül nyomtassák ki s a nyomtatványokat minden eddigi ellenőrzés nélkül terjesszék. A presszió erős lehetett, a helybeli nyomdász és a két könyvnyomdász összeállva, ügyüket a városi tanács elé terjesztették, „miszerint nevezetesebb számú helybeli lakosok által némely ira-

toknak előleges vizsgálat nélkül kinyomtatására föl-szólítottak és kényszerítették látszanak“, oltalmat kérnek tehát az erőszakoskodók ellen. A városi kapitány, ki „ezen panasz kitételének megvizsgálásával és jelentéssel megbízott“ s aki a legmesszebbmenő vizsgálatot indította, kénytelen volt csakhamar az egész ügyet „a keletkezőben levő dolgok fejleményeinek tekintetbevételével“ egyelőre félretenni. Jogorvoslatra azonban néhány nap múlva nem volt szükség.

Temes vármegye rendei a pesti márciusi események hatása alatt 1848 március 16-án déli 12 órakor tartottak rendkívüli közgyűlést, amelyen többek között kimondták, hogy a sajtószabadságot a megye területén kihirdessék; ugyancsak március 18-án délután négy órakor tartott a városi tanács is közgyűlést, még pedig az Isten szabad ege alatt, a városház előtt levő díszterén, melyen sok ezer ember vett részt; megjelent a gyűlésen Temes vármegye küldöttsége is és fölolvastatták a megye által már elfogadott határozatokat, mire Temesvár polgársága is óriási lelkesedés között jelentette ki hozzájárulását a pesti tizenkét ponthoz. A Temesvári Wochenblatt 1848. évi 13. száma szerint izgatott tevékenység uralkodott 1848 március 18-án a temesvári könyvnyomdában. Alig végződött be a népgyűlés, a nép máris a könyvnyomdához rohant és követelte a pesti tizenkét pont és a Talpra magyar! kinyomtatását cenzura nélkül. A nép eme követelésének meg is felelt a nyomdász, és a szabadsajtónak első termékei Temesváron is ugyanazok voltak, mint a fővárosban.

APRÓSÁGOK.

Világító a tenger alatt. Egy angol folyóirat nemrég érdekes amerikai találmány hírét hozta, amely ha igaz, a tengeri kikötők világításának gyökeres megváltozását vonja maga után. Leon Dion kábeleket akar a kikötőbe lerakni, melyeken bizonyos távolságban villamos izzólámpákat helyez el. Ezeknek fénye fölcsűrődik a vizen keresztül és bevilágítja az utat, melyen a hajók veszedelem nélkül közlekedhetnek. A feltaláló azt állítja, hogy kábele minden kikötőben a legnagyobb könnyűséggel lerakható és lámpáinak fénye a legnagyobb viharban is látható, mert bizonyos rétegen alul a leghatalmasabb hullám is elveszti vízmozgató erejét. Csak a tengerbe futó folyók torkolatának zavaros, sötét, piszkos vize az, ami a lámpák világító erejét letompítja, de reméli, hogy további kísérletei alatt ezen is segíteni fog. Nyilvánvaló, hogy ha sikerül a tájékozódásnak ez az új módját messze a parttól, a nyílt tengeren is alkalmazni, megkondult a nagymultú, tömördek romantikájú világítótoronyok fölött a lélekharang.

A tea multjából. Egy ősrégi kínai monda szerint a régmúlt időkben a Gangesz partján élt egy jámborságáról és szentségéről messze földön híres bramin. Amikor ez a szent életű ember érezte, hogy a vége közeledik, azt a fogadalmat tette, hogy azontul többé nem hunyja le szemét álomra, hogy utolsó napjait folytonos elmélkedésben és imádságban tölthesse. Amde az emberi természet nem türi, hogy rajta kifogjanak és a jámbor bramin, alig hogy a világegyetem titkairól elmélkedni kezdett, mély álomba merült és álmában látta azt a csodaszép leányt, aki ifjúságában minden vágyának a megtestesülése volt. Amikor fölébredt, nagyon elszomorkodott gyöngesége miatt és hogy a jövőben ennek elejét vegye, lemetszette szempilláit és messze eldobta magától. Ezekből az eldobott szempillákból fakadt az éjszakán át a teacserje, amelynek

levelei az embert fölvidítik és fölfrissítik. Indiából azután a tea Kínába is került, a hol a VI. század vége felé föltalálták a leveleiből készült italt. Európában a tea csak jó későn terjedt el. 1638-ban hozták tatár követek Oroszországba, a hol nemsokára keresett kereskedelmi cikk lett belőle. Az indiai tea az Aral-tón és a Káspi-tengeren át Moszkvába és onnan a Fekete-tenger kikötőibe került, a honnan azután karaván-tea néven az egész világon széthordták. Angliában a tea egészen a XVII. század közepéig ismeretlen fogalom volt. II. Károly király neje hozatott legelőször teát, de akkor a szigetországban még mesés árakat fizettek érte. Fontja mai pénzben körülbelül nyolcszáz koronába került. A XVIII. században a tea már annyira meghonosodott, hogy napjában háromszor-négyyszer is teáztak az emberek és mindegyik alkalommal tiz-tizenkét csészével. Gilbert érsek például minden reggel huszonöt csészével ivott. De föltehetjük, hogy akkoriban a teát gyöngébben készítették, mert a manapság divatos, erős és rumos teák Gilbert szervezetét csakhamar tönkretették volna.

A borbélyinas csínyje. Maczenauer Róbert 14 éves borbélyinas nagyon egyhangunk és unalmasnak találta az életet Nagyszébenben. Elhatározta tehát, hogy Fogarason át Brassóba utazik szórakozást keresni. Miután azonban pénze nem volt és a hosszú kéjutazást gyalogszerrel nagyon fárasztónak találta, elhatározta, hogy a vonat ütközőjébe ül és úgy megy Brassóig. Az elhatározást nyomon követte a tett és csodálatos módon, minden baj nélkül eljutott Brassóig; ott azonban észrevették a vállalkozó szellemű borbélyinast s a rendőr a potyautazásért az állomásfőnök elé vezette s a szomorú kirándulás vége az lett, hogy Maczenauert visszatoloncolták Nagyszébenbe, ahol azóta még jobban unatkozik.

KÉPÜNKHÖZ.

Konstantinápolyi mecset. Mostanában nagy a forrongás a Balkánon, melynek nagyhatalmassága az ozmán volt, Törökország azonban egyre vesztí régi dicsőséges fényét, körülötte egy félszázad alatt egy-néhány kisebb Balkán-állam önállóságra jutott. A török fővárosnak, Konstantinápolynak csak régi épületei hirdetik még a régi hatalmat, fényt és ragyogást. Mai képünkön egy török mecsetet mutatunk be.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908 december 2.

Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 1.20—1.40 K., helybeli borjúhús 1.96—1.08 K., sertéshús 1.24—1.28 K., szalonna füstölt 1.40—1.50 K., szalonna, olvasztani való 1.24—1.28 K., háj 1.36—1.40 K., sertésszír 1.40—1.44 K. — **Füstölt hús:** (vidéki) kg.-ja 1.50—1.60 K., hazai sonka 1.80—2.— K. szalámi 3.20—3.60 K.

Baromfifélék: ————— K., rántani való csirke 1.20—1.60 K., sütni való csirke 2.20—2.40 K., kacsza, hizott 5.—6.— K., lud, hizott 10.—14.— K., pulyka, hizott 5.—7.— K. páronkint. Vágott hizott liba 0.96—1.24 K., vágott hizott kappan, kacsza és pulyka 1.30—1.40 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők). Buza 26.20—27.— K. Rózsa 21.10 K.-tól — K.-ig. Árpa 16.60 K.-tól — K.-ig, jobb minőségű K.-tól — K.-ig. Zab 17.20—17.50 K. Tengeri 13.90— K.

Teavaj: (centrifugált) 2.20—2.40 K., főzővaj 1.80—1.90 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 10—20 fillér.

Tojás: bácskai 120 — 124 — K., erdélyi apróbb áru ——— K. ládánként (1440 drb). Apadt — K., meszes — K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 7.60—8.— K., rózsasárga 7.60—8.— K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt ——— K., mm.-ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7
K.	40.40	39.40	38.40	37.60	36.60	35.—	34.—	31.60

Takarmányvásár. Réti széna 8.—10.60, muhar 9.20—10.40, zsup-szalma 6.40—7.—, alomszalma 5.60—6.40 K.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felüggel:
zsitvabesenyői Rubinek Gyula,
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

Hirdetések felvételnek a kiadó- hivatalban Budapest, IX., Köztelek-u. 8.

Pályázati hirdetmények.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

Közhirre teszszük, hogy árú- és kocsitörődés folytán beállott rendkívüli forgalmi viszonyokra való tekintettel, kereskedelemügyi m. kir. Miniszter úrnak f. évi november hó 27-én 101.896. szám alatt kelt engedélyével, a vasúti üzletszabályzat 63. §. (3) 2. valamint a vasúti áru fuvarozásra vonatkozó nemzetközi egyezmény 14-ik cikkéhez tartozó végrehajtási határozmányok 6. §. (3) pontja alapján, az érvényben lévő szabályzatszerű szállítási és póthatáridőkön kívül úgy a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai, mint a nemzetközi forgalomban folyó évi november hó 30-tól kezdve visszavonásig:

1. a budapest—ruttkai, 2. hatvan—kassai, 3. miskolc—lawocnei, 4. sátoraljauhely—mezőlaborci, 5. budapest—predeáli, 6. püspök-ladány—körösmezői, 7. szolnok—tövisi, 8. budapest—orsovai, 9. temesvár—báziási, 10. budapest—zimonyi, 11. budapest—fiúmei, 12. újdombóvár—bródi, 13. budapest—bruck királyhidai, 14. budapest—marcheggi és 15. galánta—szolnai vonalak állomásainak egymásközi forgalmában, továbbá a magyar kir. államvasutak többi vonalain, valamint a magyar kir. államvasutak kezelése alatt lévő vasutakon fekvő állomásoknak az 1—15 pontok alatt felsorolt vonalak állomásaival és viszont, ezenkívül az 1—15 pont alatt felsorolt vonalak állomásainak idegen vasutakkal és viszont való forgalmában szállításra kerülő és végül az 1—15 pont alatt felsorolt vonalak közül bármelyiket részben vagy egészben átmenetben érintő teherárakra, — élő állatok, friss hús, friss gyümölcs, friss főzelék és tojásküldemények kivételével, — még további 5 napi időleges szállítási póthatáridő fog alkalmaztatni.

Budapest, 1908. évi november hó 28.

Az igazgatóság.

M. kir. államvasutak igazgatósága.

A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a folyó évben is intézkedés történt aziránt, hogy a morzsolt új (friss) tengeri akár zsákokban, akár ömlesztett állapotban (a la rinfusa) kerül feladásra, f. évi október hó 30-tól kezdve visszavonásig, legkésőbb azonban 1909. évi február hó végéig az élőállatok, a friss hús, a friss gyümölcs, friss főzelék és a tojásküldemények kivételével az üzletszabályzat 56. §. 4. bekezdése alapján sorrendben kívül minden egyéb kocsirakományú teherárú- és gabonaszállítmány előtt, de az új (friss) tengeri feladásának sorrendjében rakassék a kocsikba és szállíttassék el.

Amennyiben a befuvarozás alkalmával a berakásra nem állana azonnal kocsit rendelkezőre, a morzsolt új (friss) tengeri az üzletszabályzat 55. §. 3. pontjának alkalmazása mellett átvétetik mindaddig, míg az állomás tárolási hely felett rendelkezik.

Árúfelvételi korlátozás esetén azokra a vonalrészekre, melyekre nézve felvételi korlátozás áll fenn, a morzsolt friss (új) tengeri sem vehető fel.

Budapest, 1908. évi nov. hó 27-én.

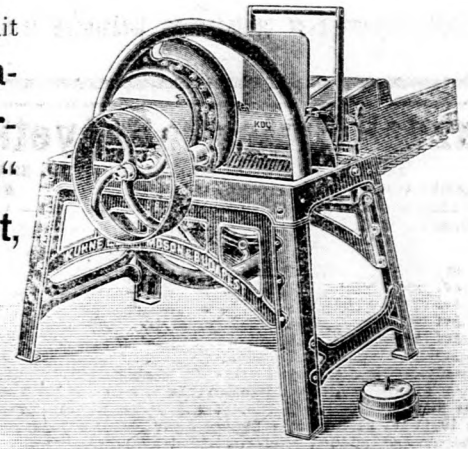
Az igazgatóság.

	FIZESSÜNK ELŐ A	
	KÖZTELEK	
	OLCSÓ KÖNYVTAR	
czimü mezőgazdasági ismereteket népszerűsítő havi füzetes vállalatra.		
		
	Előfizetési díj egy évről (12 füzet) 5 korona.	
	Részletes prospektussal kívánatra	
	INGYEN	
szolgál az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület könyvkiadóvállalata, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. ("Patria" r.-t.)		

„KÜHNE“ MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. MOSONBAN

elismert gondos kivitelben szállit szecskavágó gépeket, répa-vágókat, darálókat, takarmány-füllesztőket, „Tornadó“ kukoriczaszár-tépőket, morzsolókat, teigazdasági felszereléseket, teljes takarmánykamra-berendezéseket.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57/a.

Fiókraktárak: Debreczen, Temesvár.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti
gyapju-aukciókra

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, nevezetesen **július** és **október** hónapokban tartatnak meg.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjúküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály — Gyapjuárverések

Nádor-utca 12. sz.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photoinkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photoinkografailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölhetnek.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával

Alapítványok	Biztosítéki alap:	Alapítványok
Tartalékok	1.970.340.— kor.	64.760.16 kor.
Összesen	2.735.104.16 kor.	
1901. évi fölösleg	90.349.— kor.	
1902. évi fölösleg	59.782.26 kor.	
1903. évi fölösleg	109.831.73 kor.	
1904. évi fölösleg	72.438.28 kor.	
1905. évi fölösleg	61.730.60 kor.	
1906. évi fölösleg	89.243.65 kor.	

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módozatok szerint.
Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzlet-eredményből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.
Az 1902. évi üzlet-eredményben közgyűlési határozattal tartalékba helyezett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-3%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosításokkal minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

„Patria“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása. Budapest, Üllői-út 25.

1900. Párisi világkiállítás Grand Prix

Kwizda-féle Restitutions-fluid

mosóvíz lovak számára. Egy üveg ára 2-80 K.

Az udvari istállóknak, továbbá a nagyobb katonai és civilistállóknak 40 év óta használatos mint kitünő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyulad soknál stb. Trainingb n nélkülözhetetlen

Kwizda-féle Restitutions-fluid

Czimke és csomagolás védve; valódi csak az itt látható védjeggyel.

Főraktár:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tartára

BUDAPEST, Király-utca 2. Andrassy-ut 26.

A „FÜGGETLEN UJSÁG“-ban megjelent

képek lemezeit

(kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja a

„FÜGGETLEN UJSÁG“ kiadóhivatal
BUDAPEST, IX. ker., Üllői-út 25. sz.

ALFA-SEPARATOR

RÉSZV.-TÁRSASÁG

BUDAPESTEN, VI., LOMB-UTCA 11. SZÁM.

Tejgazdasági gépgyár.

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1908. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legtekélyesebb fölözőgépei. Nagy és kiváló munkabírással mellett bámulatos könnyen járnak.

Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.